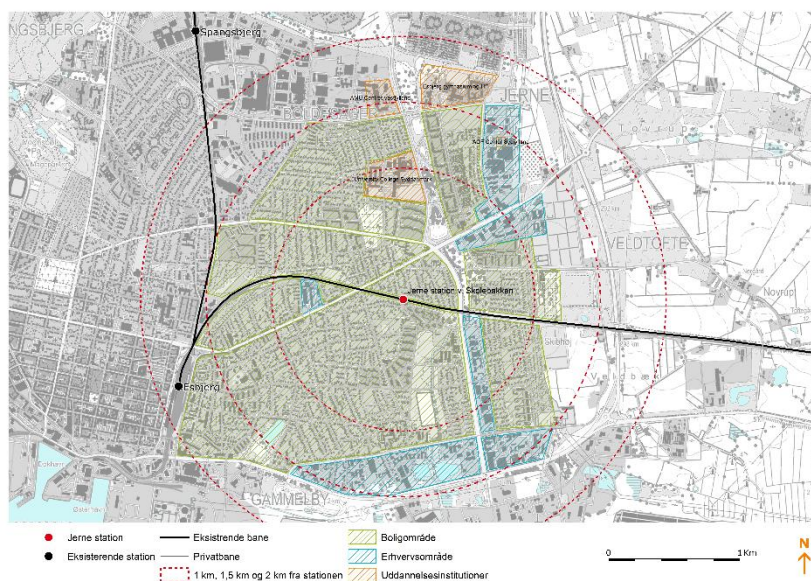

Projektopfølgning for etablering af Jerne Station

Dette notat beskriver grundlaget for og effekter af anlæggelsen af en ny station i Jerne i den østlige del af Esbjerg på den elektrificerede hovedstrækning mod Kolding.

Stationen fungerer som en nærbanestation, der betjenes med Arrivas regionale tog på strækningen Esbjerg-Bramming-Ribe-Tønder.

Figur 1. Ny Jerne station

Med afsæt i drøftelser om øget kollektiv trafikbetjening blev der i 2014 indgået politisk aftale om at etablere et antal nye stationer på jernbanenettet i Danmark, herunder i Esbjerg øst.

Til grund for beslutningen var udarbejdet et oplæg fra Esbjerg Kommune med et ønske om at anlægge stationen. Det skulle senere vise sig, at det økonomiske estimat, der indgik i kommunens oplæg vedr.

anlæg af en ny station, var betydeligt mindre end det budget, der var nødvendigt for at realisere projektet.

Rejsetiden mellem banegården i Esbjerg og Jerne Station er mindsket med et kvarter, sammenlignet med den tid, som de lokale busser bruger på at køre den tilsvarende tur.

Jerne Station ligger på den elektrificerede hovedstrækning, hvor der kører både IC-tog mod København og regionaltog mod Aarhus. Stationen betjenes af dieselmateriel fra Arriva, der kører på strækningen mod Ribe-Tønder.

Overordnede projektmål

Projektgrundlag	Umiddelbare effekter	Målbare effekter
Anlæg af standsningssted i Esbjerg Øst, Jerne Station, som led i etablering af nærbane.	Forbedre tilgængeligheden til kollektiv trafik, herunder skabe bedre forhold for de mange rejsende til uddannelsesinstitutionerne i området.	Mulighed for at betjene stationen med op til to tog i timen pr. retning. Indfri forventning om at der kommer op til 550 daglige på- og afstigere.

Baggrund:

Udgangspunktet for at bygge en ny station i bydelen Jerne tog afsæt i et indbyggertal på 9.000 beboere i området og et lokalt arbejdsmarked med 2.000 arbejdspladser. Derudover havde man optalt, at områdets uddannelsesinstitutioner tiltrækker ca. 4.000 studerende hver dag.

Efter beslutningen i 2014 om at anlægge en ny station begyndte et nærmere analysearbejde med henblik på at indkredse den konkrete lokalisering af stationen. Der var tre mulige placeringer i spil, hvor en station placeret ved Skolebakken havde det største opland. Trafikstyrelsen vurderede, at med denne placering lå indbyggertallet 20-30% højere end de øvrige mulige placeringer og havde 25-40% flere arbejdspladser indenfor 1000-1500 m radius. Da også antal uddannelsessøgende var højst, endte placeringen med at blive Skolebakken.

Alt i alt beregnede Trafikstyrelsen et passagerpotentiale på 550 daglige på- og afstigere.

Med beslutningen i 2014 blev der reserveret 5 mio. kr. til at gå videre med miljøundersøgelser og udarbejdelse af et endeligt beslutningsgrundlag. Det blev vurderet, at undersøgelse på VVM-niveau ikke var

nødvendig. Der blev ligeledes reserveret 26 mio. kr. til anlægsarbejdet.

Projektforløb

Aftalegrundlaget	Endelig beslutning	Ibrugtagning
Aftale om Metro, letbane, nærbane og cykler, 12. juni 2014. Beslutningsgrundlag, Banedanmark august 2017	Forligskredsen bag Finanslov 2018. Samlet budget 59,7 mio. kr. (2018-prisniveau).	Indvielse af stationen 13. december 2020. Fra køreplansskiftet kører op til 2 tog i timen pr retning.

Anlægsfase:

Selve anlægsarbejdet bestod i etablering af to sideliggende 90 meter lange perroner beliggende på en høj dæmning med heraf følgende behov for trapper og elevatorer. Forplads skulle Esbjerg Kommune etablere for ca. 6 mio. kr., hvilket skete i juni 2021.

Hverken Trafikstyrelsen eller Banedanmark havde været involveret i fastlæggelsen af budgettet på de 26 mio. kr. for stationen i Jerne. Grundlaget for beslutningen var et oplæg fra Esbjerg Kommune, der havde anvendt gennemsnitspriser for fire nordjyske lokalstationer, der blev åbnet i 2003. Da Banedanmark påbegyndte det konkrete udredningsarbejde kunne konstateres, at stationen i Jerne havde noget større anlægsudfordringer.

I Banedanmarks beslutningsgrundlag blev stationen skønnet til at koste 58 mio. kr. i 2017-priser.

Projektøkonomien

Anlægsperiode	Afsat bevilling	Endelige projektkostninger
Detailprojektering og efterfølgende udbud i 2018 med anlægsperiode 2019-2020 Stationen anlægges på 1 år og 10 måneder.	Banedanmarks budget blev fastlagt til 59,7 mio. kr. (2018-prisniveau) inkl. 30% reserve svarende til 61,7 mio. kr. (2021-prisniveau).	De statslige udgifter til gennemførelse af projekt: 51,5 mio. kr. (2021-prisniveau).

De højere anlægsomkostninger end fastlagt i den politiske aftale fra

2014 skyldtes, at Esbjerg Kommune ikke havde taget højde for, at stationen var væsentlig mere kompleks end gennemsnittet af de stationer fra Nordjylland, som kommunen havde sammenlignet med. Blandt andet de store nødvendige jordarbejder på jernbanedæmningen i Jerne var en del af årsagen til afvigelsen.

Driftsfasen:

Stationen blev åbnet som planlagt til køreplansskiftet i december 2020. Grundet coronapandemien blev det en forholdsvis afdæmpet start for stationen.

Med Trafikstyrelsens beregninger af potentialet er der fastlagt en primær forventning om 550 passagerer i et fuldt normalår, voksende til 600-800 passagerer såfremt kommunen/regionen udvider Campusområdet med udbygning af uddannelsesinstitutionerne.

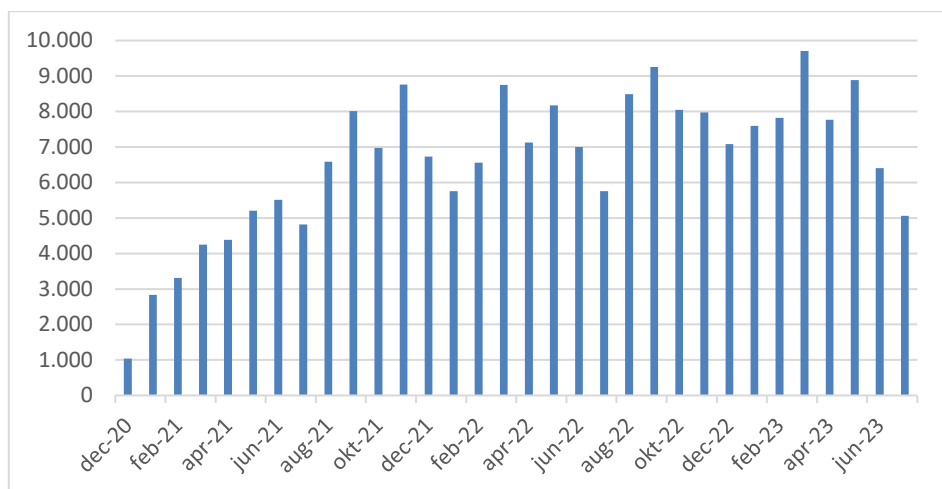
På baggrund af Trafikstyrelsens estimat for antal passagerer fremlagde Banedanmark i sit beslutningsoplæg (2017) en beregning med en negativ nettonutidsværdi og en intern rente på 2,3%, hvilket betyder, at projektet som udgangspunkt ikke er samfundsøkonomisk lønsomt at gennemføre.

Effekter som følge af investering

Forventede samfundseffekter	Forventede passagereffekter	Endelige passagereffekter
Samfundsøkonomi: Intern rente 2,3%. Negativ nettonutidsværdi.	Som basis har Trafikstyrelsen beregnet 550 daglige af- og påstigere.	Der kan konstateres en udvikling i passagerefterspørgslen, som ikke er på niveau med den forventede stigning.

Med driftsstart i december 2020 og med data fra 2021-2023 for benyttelsen af det nye togtilbud ses en stabil vækst i antal passagerer, der benytter stationen. Stationen er formentlig stadig påvirket af at være åbnet i pandemi-perioden.

Figur 2: Antal afrejser og ankomster pr. måned på Jerne Station i 2021-2023 (data trukket fra Arriva og DSB)

Af grafen fremgår, at indsvinget fra start og frem mod det forventede antal rejser fortsat er i gang. Første halvår 2023 voksede med 11%. Omkring 300 daglige rejsende stiger af eller på toget på Jerne Station.

Kommunens del af projektet i form af etablering af forplads blev først afsluttet i midten af 2021. Området betjenes fortsat af flere buslinjer.

Sammenfatning

Projektet er gennemført i overensstemmelse med tidsplan og budget, men passagerefterspørgslen har stadig til gode at indfinde sig på et forventet højere niveau.

Gennemførelse	Budget	Nytte
